

ความพึงพอใจของครูกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2
ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

นางวัลยา ดีสีใส

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Louis Cohen และคณะ Louis Cohen et al (2011, 174) จำนวน 86 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจความพึงพอใจของครูกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 6 ด้าน จำนวน 36 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.940 ถึง 0.958

ผลการสรุปได้ดังนี้

- 1) ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) ครูชายและครูหญิงมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ

ความพึงพอใจ, หลักธรรมาภิบาล

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายให้มีการปฏิรูปการศึกษาบรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 คือ การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ การบริหารสถานศึกษาให้มีความคล่องตัวมากขึ้น กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีอิสระในการบริหารได้แก่ งานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษา (2546) ยังได้เสนอและให้ใช้การบริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารการจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้สรุปไว้ว่าสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลนอกจากจะต้องดำเนินการตามหลักการและแนวปฏิรูปการศึกษาแล้วยังต้องยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ มีคุณธรรม ในการบริหารงานบุคคล มีความรับผิดชอบในงานวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปในการบริหารสถานศึกษาและมีการตรวจสอบถ่วงดุลในลักษณะกรรมการโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้และมีส่วนร่วม

ในเรื่องนี้ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542) ได้กล่าวว่าการสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาคือจุดมุ่งหมายของธรรมาภิบาล (Good Governance) ทั้งนี้กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม มาตรา 34 (2) มีฐานะเป็นนิติบุคคลกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหารเพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว ขณะที่เกษม วัฒนชัย (2546) กล่าวว่าการบริหารโรงเรียนในระบบใหม่นั้นจะไม่ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน บริหารเองคนเดียวหมดทุกอย่าง ต้องให้ผู้แทนประชาชนมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสะท้อนความต้องการในการจัดการศึกษาของ

โรงเรียน ซึ่งในปัจจุบันได้มีการแต่งตั้งคณะบุคคลที่ได้จากผู้แทนประชาชนเข้ามาดูแลช่วยเหลือในการบริหารสถานศึกษา นอกจากจะมีอำนาจและความรับผิดชอบให้ถือปฏิบัติแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการหรือบริหารงานทั้งงานวิชาการ งานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารงานโดยใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดียึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารการศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย (กระทรวงศึกษา , 2546)

การบริหารงานโรงเรียนมีความสำคัญต่อการดำเนินงานในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ในตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเป็นรูปแบบอย่างเป็นระบบมีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อจะพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปจะใช้ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินงาน ซึ่งครอบคลุมไปถึงงานต่างๆ ในโรงเรียนเป็นการบริหารงานยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ ความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรม โดยยึดหลักสำคัญพื้นฐานธรรมาภิบาล 6 ประการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ การมีจิตสาธารณะสำนึกรับผิดชอบ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้บุคลากรในโรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

ดังนั้นกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ได้กำหนดแผนงานโครงการต่างๆ ในการบริหารจัดการโรงเรียน ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่มีไว้แล้วนั้น ยังต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในระบบโรงเรียน บุคลากรของโรงเรียน โดยบริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้องและเป็นธรรม เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ข้อบังคับต่างๆ ที่มีผลบังคับใช้กับโรงเรียน นำหลักธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการดำเนินงานที่จะสามารถนำเข้ามาประยุกต์ใช้กับโรงเรียน เป็นหลักการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ทั้งนี้ก็เพื่อประสิทธิภาพประสิทธิผลของการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน อำเภอนเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ มุ่งศึกษาความพึงพอใจในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน อำเภอนเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 จำนวน 86 คน จากจำนวนสถานศึกษา 7 แห่ง

วิธีการดำเนินวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจในการดำเนินงาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน อำเภอนเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน 113 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตามตารางของ หลุยส์ โคเฮนและคณะ Louis Cohen et al (2011, 174) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 86 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของครูกลุ่มโรงเรียน

ขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขุนน่าน เขต 2 ที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่า IOC
ได้ค่า 0.944 โดยผู้เชี่ยวชาญหาค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach) ผู้วิจัยได้แจก
แบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 86 ฉบับ ระหว่างวันที่ 16 ธันวาคม 2560 – 6 มกราคม 2561
ได้ติดตามจนได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม
Statistics Package for the Social Sciences (SPSS) โดยการหาค่าสถิติ คือ ค่าความถี่ (frequency),
ค่าร้อยละ (percentage), ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่า
ที (t- test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F – Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูเพศชาย และเพศหญิงมีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิ
บาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความ
พึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่
แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขุนน่าน เขต 2 ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา พบว่าประเด็นที่น่าสนใจ และนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของครูกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขุนน่าน เขต 2 ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย
ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ในการบริหารงานของโรงเรียนใช้ การ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขุนน่าน เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็น

เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและ ข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารในโรงเรียน รวมถึงมีการกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ขอบเขต อำนาจ และหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีการกำกับ ดูแล ชี้แจงแนะนำแนวทาง และ ส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบและข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดขึ้นให้เข้าใจ ตรงกันอยู่เสมอ และมีการปรับปรุง กฎ ระเบียบและข้อบังคับ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อันจะส่งผลให้การดำเนินงานด้านต่างๆของสถานศึกษาเป็น ไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า (2547:57) ได้ศึกษาการ บริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการ สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านหลักคุณธรรม จากการศึกษาพบว่า ในการบริหารงานของโรงเรียนใช้การ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขุนน่าน เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ มีความยุติธรรมกับการปฏิบัติงานของบุคลากรใน โรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน สนับสนุนให้บุคลากรใน โรงเรียนปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความ ถูกต้องดีงามและเป็นธรรม มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความยุติธรรม มีการจัด กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักยกย่องผู้กระทำความดีให้ปรากฏให้ขวัญ และกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ จะเห็นได้ว่าทั้งผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญใน การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา การบริหารงานตามหลักคุณธรรม นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการบริหารองค์กรและสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญความเมตตา เห็นอกเห็นใจ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มี ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในสถานศึกษา อัน จะส่งผลให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราการ บุตร โยจันทร์ (2538:65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดของบุคลากรในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรม และจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส จากการศึกษาพบว่า ในการบริหารงานของโรงเรียนใช้ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขุนน่าน เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าว

แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการกับโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ในด้านความชัดเจนความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ การดำเนินการของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมต่างๆเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี สามารถควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงินและวัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานเกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมต่างๆและงานด้านอื่นๆ มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน รวมถึงมีการเผยแพร่หรือแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นผลประโยชน์ต่างๆ ให้กับบุคลากรได้ทราบและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้ทราบโดยทั่วถึงกัน ดังนั้นการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส มีความสำคัญไม่น้อย ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมข้อนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่า ในการบริหารงานของโรงเรียน ใช้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน แสดงความคิดเห็นในการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประชาพิจารณ์และมีส่วนร่วมรับรู้ ผลประโยชน์ของโรงเรียน มีการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนิน แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ของโรงเรียน เปิดโอกาสให้บุคลากร มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการ การประชาพิจารณ์ หรือการแสดงประชามติ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีการประสานงานความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ร่วมกันทำงานเป็นทีม รวมถึงบริหารงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน กับชุมชน ในการพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการทำงาน หรือ มีอุปสรรคในการทำงานน้อยลง ทำให้สุขภาพขององค์กรเข้มแข็งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พิสิทธิ์ หิรัญวงษ์ (2541:76) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยบุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการประชุมปรึกษาหารือการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวิจารณ์และร่วมรับประโยชน์อันเกิดจาก งาน ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจ มีขวัญกำลังใจในการทำงานมากขึ้น

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ จากการศึกษาพบว่า ในการบริหารงานของโรงเรียน ใช้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อโรงเรียนและสังคมมี

การจัดทำแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียน เป็นต้นแบบและแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง รวมถึงการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ และบุคลากรในโรงเรียนตระหนักในสิทธิหน้าที่และปฏิบัติงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในทรรชนะบุคลากรในโรงเรียนโพธิ์นิมิตรวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า จากการศึกษาพบว่า ในการบริหารงานของโรงเรียนใช้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียน มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่โรงเรียน และมีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จาก วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีการให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์แก่บุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีการส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุ อุปกรณ์ ในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน มีการนำเอาแนวคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา การบริหารด้วยหลักความคุ้มค่า การบริหารงบประมาณ และทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างคุ้มค่าซึ่งได้รับจากงบประมาณของทางราชการ และเงินสนับสนุนจะต้องใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาคำพิง ชีรปัญญา (เพ็ญภู) (2554:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก

2. จากผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูกลุ่มโรงเรียนขุนน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันอาจสืบเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในบทบาทของครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิงทำหน้าที่ไม่แตกต่างกัน คือนำแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายของสถานศึกษาไปปฏิบัติ

และผลการเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจสืบเนื่องมาจากการบริหารมีแนวทางปฏิบัติต่อครูเสมอภาค และเท่าเทียมกันเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักในสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของกันของบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารไม่บริหารงานด้วยหลักการและเหตุผล บริหารงานด้วยอารมณ์ ควรบริหารงานอย่างมีหลักการ และควบคุมอารมณ์ของตนเอง เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อผู้ร่วมงาน และผลของงาน ไม่มีมาตรฐานในการทำงานที่มีทิศทางเดียวกัน ไม่มีเส้นสาย มีความยุติธรรม ผู้บริหารควรมีมาตรฐานในการทำงานที่มีชัดเจน ไม่มีเส้นสาย และมีความยุติธรรมให้มากที่สุด

ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารไม่ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อสร้างการยอมรับ ควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีแบบแผนในการปฏิบัติที่ชัดเจน ผู้บริหารไม่ควรมีอคติหรือความรู้สึกส่วนตัวจนมากเกินไป ควรมีความเป็นธรรม มีความเป็นกลาง และรู้จักแยกแยะเรื่องไหนเป็นเรื่องส่วนตัวและเรื่องไหนเป็นเรื่องของส่วนร่วม

ด้านหลักความโปร่งใส มีการพิจารณาความดีความชอบให้บุคลากรในสถานศึกษาที่ยังไม่เป็นที่ไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ผู้บริหารควรพิจารณาความดีความชอบให้บุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด การทำงานบางเรื่องยังไม่มีความชัดเจน ขาดความโปร่งใส และไม่สามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารต้องทำงานให้เปิดเผยมากยิ่งขึ้น มีความชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้อยู่เสมอ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม คณะครูและบุคลากรไม่ได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน เพื่อสร้างเสริมขวัญและกำลังใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องให้สิทธิ์ความเท่าเทียมกันแก่คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแต่ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ผู้บริหารควรมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของคณะครูและบุคลากรให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงไม่เอาความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง

ด้านหลักความรับผิดชอบ มีการมอบหมายงานหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษาไม่เหมาะสมกับความสามารถ ผู้บริหารต้องมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของครูและบุคลากรในสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรขาดความรับผิดชอบใน

หน้าที่ของตนเอง เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน การแบ่งพรรคแบ่งพวกในการทำงาน ทำให้ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานร่วมกัน ผู้บริหารควรสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในสถานศึกษาให้มีความรักและสามัคคีกันในทุกหมู่คณะ ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกในการทำงาน ให้ขวัญและกำลังใจกันอยู่เสมอ รวมถึงสร้างความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารไม่มีการนำหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ควรนำหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ควรมีการปรับปรุง ซ่อมแซม วัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้อยู่เสมอเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการทำงาน ผู้บริหารต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีการนำวัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว ไม่ควรนำวัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลกระทรวงศึกษาธิการ,

(กรุงเทพมหานคร, 2546)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : กุรุสภา

เกษม วัฒนชัย, การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนการ

ศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546), หน้า 20 – 21

เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก, การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน

ทรงสนับทึบอาคารโรงเรียนโพธิ์นิมิตรวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี, ภาคนิพนธ์ครุศาสตร

มหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันราชภัฏพระนคร, 2546), บทคัดย่อ

เฉลิมชัย สมท่า, การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น

ของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1, วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2547) หน้า 57.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544), หน้า 10.

ปราการ บุตรโยจันโท, คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2538) หน้า 65.

พระมหาคำพิง ชีรปัญญา (เพ็ญภู), การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554

พิสิทธิ์ หิรัญวงษ์, การศึกษาการบริหารโยใช้บุคลากรมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2541), หน้า 76.

Louis, Cohen, Lawrence Manion & Keith Morrison. (2011). *Research Methodd in Education* (7th ed.). Rutledge, Oxon, Ox 14 4RN.